

KAKO U EUROPSKU UNIJU - 85 PITANJA

Dr. sc. Petar Bosnić, stručni surednik Hrvatske mljekarske udruge

Posebno su važna pitanja o informiranju stanovništva o procesima pregovaranja za stalno članstvo u Europskoj uniji (EU) te o tome koje će koristi, prednosti kao i promjene nastati nakon što Hrvatska uđe u EU. Postoje takozvana osjetljiva područja pregovora, kao što je poljoprivreda, jer je među poljoprivrednicima najviše euroskeptika i nepovjerenja prema Uniji. Iz navedenih razloga Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, u suradnji s republičkim institucijama za hrvatske poljoprivrednike izdalo je knjižicu pod nazivom KAKO U EU koja sadrži 85 pitanja i odgovora o agraru u Europskoj uniji. Mljekarski će list u nekoliko nastavaka pisati o najbitnijim područjima iz ove edicije a posebno će biti navedeno područje mljekarstva.

Pristupne aktivnosti

Sve sadašnje zemlje članice Europske unije, pogotovo one koje su bile u grupi od deset zemalja, kao i novoprimitljene Bugarska i Rumunjska, imale su mnogo problema kako bi svojim građanima objasnile koristi od članstva u Uniji te o tome dobiti njihovo pozitivno mišljenje. U tom smislu i Hrvatska (bez obzira kada će biti primljena u članstvo Europske unije, uz službeno obavljanje pregovora) mora pripremati komunikacijsku strategiju kako objektivno i efikasno informirati stanovništvo o svim prednostima, problemima kao i otvorenim pitanjima koja će biti prisutna nakon članstva u velikoj gospodarskoj i političkoj europskoj zajednici.

Na području strategije informiranja ima određenih aktivnosti (ali ne i dovoljno) da se javnost na pristupačan način upozna s najvažnijim pitanjima o Uniji, njezinom funkcioniranju, a osobito o pitanju cijena te o tome hoće li se standard građana pogoršati. Stanovništvo je posebno zainteresirano hoće li članice i građani EU u Hrvatskoj imati pravo kupnje nekretnina i poljoprivrednog zemljišta. Svaka socijalna ili gospodarska grupacija stanovništva pojedinačno ima svoje specifične interese i bojazan o promjenama i mogućnostima pogoršanja uvjeta životnog standarda. Kao odgovor na ova pitanja i nedoumice, je odgovor da su sve novoprimitljene članice Unije profitirale i da su u povoljnijem položaju nego kada su funkcionirale kao samostalne nacionalne države.

Vlada Republike Hrvatske donosi Nacionalni program za pridruživanje Europskoj uniji, a Hrvatski sabor godišnje planove usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije. Najveći je broj zakona i pratećih propisa iz područja poljoprivrede i prehrambene industrije i naša važeća pravna regulativa mora se u određenim rokovima uskladiti s pravnom stečevinom Unije. Ovo područje agrarnog prava, kao i ukupne poljoprivrede, na kojemu se temelje pregovori podijeljena su na tri poglavlja i to:

Poglavlje 11: Poljoprivreda i ruralni razvoj

Poglavlje 12: Sigurnost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika

Poglavlje 13: Ribarstvo

Delegacija EU u Hrvatskoj

U okviru aktivnosti i priprema Hrvatske na putu za članstvo u Europsku uniju značajnu ulogu ima Delagacija Europske komisije koja u svom programu, osim političke uloge, ima ulogu educiranja i informiranja o tome što je to Unija u organizacijskom, gospodarskom, socijalnom, političkom, tržišnom te sigurnosnom aspektu. U Hrvatskoj je Delagacija, na bazi prethodnih iskustava s državama kandidatima, osnovala informativni centar koji prema određenim modelima sustavno radi na stručnom educiranju uglavnom naših državnih službi, kao i na popularnom informiranju javnosti.

Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (MPŠVG) nadležni je državni organ za područje ukupne poljoprivrede i nosilac mnogih obveza u procesu pregovaranja, kreiranja i predlaganja mjera nove agrarne politike na principima Zajedničke poljoprivredne politike Unije. Transformacija naše nezadovoljavajuće agrarne strukture veoma je složen i dugotrajan proces. Bez obzira na ostvarene određene pozitivne rezultate, u agrarnoj politici uvijek se s izvjesnom nevjericom gleda na ove procese koji duboko zadiru u promjenu ruralnog prostora, napuštanje tradicionalne poljoprivredne proizvodnje te na pad broja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. MPŠVG, osim redovitih poslova i obveza iz svoje nadležnosti, radi također i na planu informiranja poljoprivrednika i javnosti kako bi se realno sagledali procesi prilagodbe naše poljoprivrede i komparativne prednosti koje će imati agrar u Europskoj uniji. Ministarstvo ili druge službe (Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu, Hrvatski stočarski centar) organizirale su niz predavanja i radionica na temu EU u čemu su sudjelovali i strani stručnjaci i eksperti.

Uz prezentaciju Zajedničke agrarne politike Unije i njene primjene u Hrvatskoj obavljaju se aktivnosti na edukaciji poljoprivrednika. Proces transformiranja poljoprivrednih gospodarstava u komercijalne i konkurentne poljoprivredne proizvođače uvjetovani su primjenom složenih

tehnologija i metoda upravljanja gospodarstvom. Edukacija poljoprivrednika je trajan proces te o nivou znanja i proizvodnog iskustva ovisi uspješnost poslovanja te komercijalna i dohodovna efikasnost proizvođača.

Izvešća o napretku pregovora 2006. god.

Poljoprivreda i ruralni razvoj. U okviru Europske komisije o napretku pregovora Hrvatske za 2006. godinu ocjenjuju se odnosi između Hrvatske i Unije, analiziraju politički kriteriji, ekonomska situacija kao i sposobnost Hrvatske da preuzme obveze članstva prema Ugovorima i zakonodavstvu EU. Ocijenjeno je, da je poljoprivreda u početnoj fazi aktivnosti na uspostavljanju poljoprivrednog knjigovodstva. Nema većeg napretka u organizaciji zajedničkog tržišta koje treba biti usklađeno prema zahtjevima Europske unije. Treba, također, osigurati mehanizme tržišne intervencije, kvote, nadzor nad cijenama kao i sustav nevezanih izravnih plaćanja. U odnosu na ruralni razvoj, uglavnom je pozitivno ocijenjena zbog ostvarene aktivnosti u provedbi predpristupnog programa SAPARD-a. Program "Poboljšanje ruralne nacionalne infrastrukture", u početnoj je fazi priprema.

Politika kvalitete hrane. U propisima iz poručja kvalitete visok je stupanj usklađenosti s EU jer su donesene mnoge izmjene i dopune zakona, međutim treba intenzivirati sustav nadzora.

Organska poljoprivreda ostvaruje dobar napredak i ova je proizvodnja u skladu s kriterijima EU. Vodi se poseban registar proizvođača i uspostavljen je sustav laboratorija za testiranje i nadzor.

Opća politika prehrambenih proizvoda. Postoji određeni napredak, ali pitanje je u praksi ograničene primjene i provedba. Zakonom o hrani potrebno je provoditi načelo sljedivosti, odgovornosti zaduženih osoba u prehrambenoj industriji i industriji stočne hrane, te jačanje administrativnih kapaciteta te evidentiranje objekata i kontrole.

Veterinarstvo. Veterinarski sustav, općenito, dobro funkcionira, ali su još potrebne značajne prilagodbe propisa te postoji napredak u evidentiranju životinja. Nakon postizanja članstva u graničnoj veterinarskoj inspekciji Hrvatska će imati osam vanjskih graničnih prijelaza uz obvezu ulaganja u infrastrukturu i povećanje stručnosti osoblja. U kontroli bolesti životinja, veterinarski sustav efikasno je reagirao na pojavu ptičje gripe i klasičnu svinjsku kugu.

Tržni plasman hrane i krme. Napredak je relativno ograničen te klaonice, objekti za preradu mesa i mljekare uglavnom udovoljavaju higijenskim standardima. Objekti za preradu mesa obvezni su

uskладiti tehnološke i druge uvjete prema standardima EU, poboljšati laboratorijske kapacitete na području sigurnosti hrane, a u skladu s provedbom strategije o sigurnosti hrane.

Dobrobit životinja. Na ovom području ostvaren je ograničen napredak i donesen Zakon o zaštiti životinja, kao dobra osnova za izradbu provedbenih propisa.

Fitosanitarne politika - zaštita bilja. Tijekom 2006. god. provedena je reorganizacija službi, ali je potrebno povećati broj osoblja, njihovu stručnost i upravnu sigurnost. Fitosanitarne granične postaje ne zadovoljavaju minimalne zahtjeve EU te predstoji ulaganje u infrastrukturu i edukaciju osoblja. Zakon o sredstvima za zaštitu bilja usklađen je s pravnom stečevinom Unije. Napredak je ostvaren na području poljoprivrednog sjemenarstva i rasadničarstva.

85 pitanja kako u EU

Svrha ove publikacije jest, da u kratkoj formi upozna poljoprivrednike i ostale s osnovnim procesima pregovaranja iz područja agrara i s prilagodbama europskom tržištu, pregovorima, subvencijama i kvotama, o odnosu institucija i zajedničke agrarne politike, o SAPARD programu, okolišu, veterinarstvu, stočarstvu i mljekarstvu, peradarstvu, višegodišnjim nasadima, vinu i maslinama, pčelarstvu i o autohtonim proizvodima i običajima. Svako od navedenih područja je specifično, ali postoji određena problematika koja se odnosi na sve poljoprivrednike, bez obzira na koji su način organizirani i s kojom se proizvodnjom bave.

Zajednička područja od interesa za sve proizvođače odnose se na prilagodbu europskom tržištu, stupnju konkurentnosti proizvođača, veličini posjeda, stjecanju prihoda, o isplativim proizvodnjama, cijenama poljoprivrednih proizvoda, referentnim prinosima i proizvodnim kvotama, o subvencijama i novčanim poticajima, zajedničkom tržištu te o našim institucijama koje su nosioci provedbe agrarne politike. Za sve poljoprivredne proizvođače obveza je primjena propisa iz područja zaštite okoliša i ekologija, pridržavanje i primjena veterinarskih propisa i fitosanitetskih mjera, te primjena propisa o kvaliteti i zdravstvenoj ispravnosti poljoprivrednih proizvoda.

U sustavu proizvodnje "od polja do tanjura", organizira se proizvodnja koja potrošačima mora osigurati zdravu i sigurnu kvalitetu hrane. Da bi i naši poljoprivrednici udovoljili sustavu proizvodnje zdrave i sigurne hrane, moraju prethodno izvršiti potrebne prilagodbe. U ovom lancu proizvodnje hrane svaki od sudionika (proizvođači, prerađivači, izvoznici) imaju točno određene obveze i odgovornosti.

(Članak iz Mljekarskog lista broj 4/2007.)

